

God grunn til å advare mot vindkraft

Av Gudmund Sundlisæter, Tromsø

Naturødeleggelse. Vannet bak Lakstind. Turtøypa gikk tidligere på ryggen til venstre. Deler av denne er nå sprengt bort. Rotortuppene vil sveipe 50 meter fra vannkanten i 300 km. pr. time.

Kommentar til kronikk av Martin Eggen og Kjetil Aa. Solbakken i Norsk Ornitologisk Forening (NOF) og kommentar av Kristoffer Rypdal.

Martin Eggen og Kjetil Aa. Solbakken skrev en kronikk forleden der de mener til større varsomhet i utbyggingen av vindkraft under overskriften «Ingen bør stille seg likegyldig til vindkraftutbyggingen.» (Bladet Vesterålen 26.1.2019)

Rypdal sier seg enig i budskapet som ligger i overskriften, men det kan virke som om han ikke er enig i at man bør vise større varsomhet i utbyggingen av vindkraft på land i tida som kommer.

Alle er enige om at klimaproblemene er alvorlige, og Rypdal ser for seg at en storstilt utbygging av fornybar kraft over hele planeten er riktig vei å gå, selv om han egentlig gir oss håpløse framtidsutsikter.

Men det ser ut til at han er villig til å sjansje på at dette fungerer selv om mange forskere mener at landbasert vindkraft i Norge vil ha ingen eller minimal klimaeffekt.

Han antyder i en bisetning at mer utbygging av kjernekraft vil løse problemet.

Grønne sertifikater til 60 milliarder og tap av natur

De nye omdiskuterte el-sertifikatene (grønne sertifikater) som er innført, antas å koste oss 60 milliarder kroner innen 2035. I tillegg kommer den største kostnaden som er tap av natur og naturmangfold. – El-sertifikatene, i tillegg til de nye kraftkablene som bygges, vil gi oss mulighet til å eksportere rimelig kraft til Tyskland slik at de kan starte nedleggningen av atomkraftverkene sine. Dette grepet, det miljøindustrielle kompleks, er mildt sagt omdiskutert, og gjort mulig av sterke lobbyister i LO og NHO i tillegg til Bellona.

Starten på en folkebevegelse

NOF har gode grunner for å komme med advarslene. Også andre organisasjoner går nå ut med sterke anmodninger om varsomhet. Vi ser også at befolkningen nå viser økende motstand mot vindkraftutbyggingen og tyr til aksjoner. Vi så det forleden på Dagsrevyen der det ble vist et innslag om aksjonen mot vindkraftverket på Frøya i Trøndelag. Dette kraftverket er økt i størrelse uten at konsekvensene av det er utredet. Enda flere aksjoner er på gang rundt omkring i landet og nye tyder på at vi nå bare ser starten av en større folkebevegelse.

I området rundt Tromsø har vi allerede sett noen av konse-

kvensene, og de er alvorlige. På Raudfjell og Kvitfjell har nå utbyggingen holdt på ett år med bygginga av 45 km veier og fundamenter til 67 turbiner. Det sier seg selv at det dreier seg om alvorlige inngrep i et kupert kystlandskap der turbinene bygges på fjelltopper opptil 550 moh. Turbinene er 150 meter høye med vingediameter på 130 meter. Det er lett å forstå at veiene, som bygges for frakt av 65 meter lange og 4,1 meter brede turbinblader, medfører store terrengskader.

Stor, med urovekkende seier

Det er NVE som behandler konsesjonssøknadene. En skulle tro at det innebærer en garanti for god og objektiv saksbehandling og korrekt vurdering av alle sider ved prosjektene, men det har dessverre vist seg at det er nødvendig for omgivelsene å engasjere seg for å unngå alvorlige overgrep på naturen. NVE hadde gitt konsesjon til Sandhaugen Vindkraftverk like ved Raudfjell, og beboere fra Kattfjorden klaga avgjørelsen til Olje og energidepartementet (OED) med begrunnelse i flere saksbehandlingsfeil. For kort tid siden kom avgjørelsen fra OED som tok klagen til følge. Dette var en stor seier, men det er samtidig urovekkende.

Saksbehandlingene som er gjort av NVE vedrørende de utallige søknader og endrings-søknader for vindkraftverkene på Raudfjell og Kvitfjell i årene 2001-2018, er utvilsomt også

gjort etter utbyggeres økonomiske interesser og føring, og ikke ut fra objektive vurderinger av de samlede konsekvensene.

Mangelfulle utredninger

Utbygger har søkt "bit for bit" og NVE har gjort vedtak etter skjønn basert på mangelfulle utredninger som ble gjort tidlig i prosessen. Manglene ble påklaget av flere høringsinstanser, men NVE har vektlagt å sikre lønnsom drift for utbygger. Et eksempel på et enkelt endringsvedtak som har opprørt mange, er at NVE tillot utbygger å ta i bruk veien opp på fjellet fra Sjøtun som ny tilførselsvei til anlegget. Denne veien skulle ifølge NVEs opprinnelige vilkår til Sandhaugen vært fjerna og tilbakeført i 2010.

Vi ser liknende prosesser i hele landet. Det skjer endringer av planer i form av utvidelser og større turbiner som medfører bredere veier og større oppstillingsplasser med dertil større skjæringer og fyllinger i terrenget. For Raudfjell og Kvitfjell ble utvidelsen påklaga tidlig av flere. Svaret var lite tilfredssettende. Enkeltpersoner i NVE hadde sammenlikna dette anlegget med flate Smøla som hadde mindre turbiner og gav rask godkjenning uten videre utredning.

Bildet viser terrengskader og turbiner (satt inn med riktig størrelse) sett fra Lakstind mot Kvitfjell og Raudfjell. Konsekvensutredningen har vist

turbiner med vesentlig mindre størrelse, dog noen flere. Det store området bak, mot Bentstjørdind (til venstre) og de andre Malangsfjellene, er Raudfjell.

Dette vindkraftprosjektet har tidligere vært omtalt i avisa Nordlys, og i de fleste tilfellene er det illustrert med mindre turbiner, til og med av utbyggeren etter at størrelsen var økt. At Rypdal tidligere har illustrert saken som skulle ha vært det tidobbelte, kan vi heller bære over med fordi det kan være av ren uvitenhet. Men dette er virkelig å kaste blå i øynene på folk. Vi trenger informasjon og konsekvensutredninger som forteller folk om de samlede konsekvensene og ikke vrengebilder. Ellers blir beslutninger fattet på feil grunnlag.

Gudmund Sundlisæter.